

ارزیابی پیامدهای جراحی پارگیهای درجه ۱ و ۲ ناحیه فرج و پرینه در زمانهای مختلف پس از زایش و
تأثیر آن بر شاخصهای تولیدمثلی گاوهای شیری

مرتضی گرجی دوز^۱، نیما فرزانه^۲، الهه خزاعی^۳ و کامران سرداری^۴

- ۱) تاسیرتک بخش خصوصی، متخصص بیماریهای داخلی دامهای بزرگ
- ۲) دانشکده دامپزشکی دانشگاه فرعیوسی مشهد
- ۳) گروه دژوسازی کیمیا فام

اطلاعات مربوط به ۴۲ رأس گاو مبتلا به پارگی های درجه ۱ و ۲ فرج و پرینه در یک گاوداری با حدود ۱۰۰۰ رأس گاو مولد که جراحات فرج و پرینه در حداقل زمان پس از خروج جفت جراحی می شدند جمع آوری گردید. همچنین در گاوداری دیگر با حدود ۱۲۰۰ رأس گاو مولد اطلاعات مربوط به ۵۲ رأس گاو مبتلا به پارگی های درجه ۱ و ۲ فرج و پرینه مورد بررسی قرار گرفت. در این گاوداری جراحات فرج و پرینه حداقل ۴۵ روز پس از زایش مورد عمل جراحی قرار می گرفتند. در اولین گام برای این که مشخص گردد که این مقایسه امکان پذیر است ابتدا شاخصهای تولید مثلی دو گله مقایسه شد که اختلاف معناداری را نشان نداد ($P > 0.05$). سپس تأثیر دو زمان جراحی بر شاخص های تولید مثلی در دو مزرعه مقایسه گردید. این بررسی با مقایسه گاوهای شاهد و تیمار در هریک از دو گاوداری بطور جداگانه و مقایسه گاوهای تیمار دو گاوداری انجام گرفت. در گاوداری شماره ۱ که جراحات فرج و پرینه در حداقل زمان پس از خروج جفت مورد عمل جراحی قرار می گرفتند، اختلاف معناداری در مورد شاخص های فاصله زایش تا اولین تلقیح (DFS) و روزهای باز (DO) وجود نداشت و فقط شاخص تعداد تلقیحات به ازای آبستنی (S/C) در بین دو گروه شاهد و تیمار اختلاف معناداری ($P < 0.05$) را نشان داد. در گاوداری شماره ۲ که جراحات فرج و پرینه در حداقل فاصله زمانی ۴۵ روز پس از زایش مورد عمل جراحی قرار می گرفتند اختلاف معناداری در مورد شاخص های DFS و DO وجود نداشت ($P < 0.05$) ولی شاخص S/C اختلاف معناداری بین دو گروه نداشت. با مقایسه گاوهای تیمار دو گاوداری اختلاف معناداری ($P < 0.05$) در شاخص DFS مشاهده شد به نحوی که در گاوداری شماره ۲ DFS به میزان ۲۵:۹۴ روز افزایش یافته بود که این اختلاف می تواند حاصل تفاوت در نحوه مواجهه با جراحات فرج و پرینه و روش جراحی در دو گاوداری باشد و حاکی از آن است که انجام عمل جراحی جراحات درجه ۱ و ۲ فرج و پرینه در کوتاهترین فاصله پس از زایش می تواند اثرات مفیدی از نظر زودتر آماده شدن گاو جهت تلقیح مصنوعی و کوتاه شدن فاصله زایش تا اولین تلقیح و بطور کلی بهبود وضعیت تولید مثلی گله داشته باشد. همچنین با مقایسه گاوهای تیمار کل دو گاوداری نشان داده شد که افزایش شدت سخت زایی، بالا بودن وزن گوساله، نر بودن گوساله و داشتن سابقه جراحی گاو در زایمان قبل باعث افزایش میزان وقوع پارگیهای درجه ۱ و ۲ ناحیه فرج و پرینه در گاو می گردند که می توان با پیش بینی برخی از این فاکتورها از وقوع پارگیها تا حدی جلوگیری نمود.